

dr hab. Alicja Zakrzewska-Półtorak, prof. UEW

Wrocław, 17 kwietnia 2023 r.

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Wydział Ekonomii i Finansów

Katedra Gospodarki Przestrzennej i Administracji Samorządowej

**RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ MGR. TOMASZA OCHWATA
PT. „WSPÓLPRACA BADAWCZA Z PRZEDSIĘBIORSTWAMI
A ROZWÓJ UCZELNI W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM”**

1. Uwagi wstępne

Przedłożona do recenzji rozprawa doktorska mgr. Tomasza Ochwata została przygotowana pod kierunkiem prof. zw. dra hab. Henryka Brandenbura na Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach. Przewód doktorski jest przeprowadzany w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia na podstawie przepisów art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 65, poz. 595 z późn. zm.). Niniejsza recenzja ma na celu stwierdzenie czy przedłożona rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, dowodzi ogólnej wiedzy teoretycznej Doktoranta w zakresie dyscypliny ekonomia i finanse oraz umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Recenzowana praca doktorska składa się ze: wstępu (s. 4-8), czterech rozdziałów (rozdział pierwszy: s. 9-71, rozdział drugi: s. 72-141, rozdział trzeci: s. 142-171, rozdział czwarty: s. 172-264), podsumowania (s. 265-269), streszczeń w języku polskim i w języku angielskim, bibliografii, spisu tabel oraz załącznika (wzoru formularza ankiety badawczej). Praca zawiera łącznie 299 stron, z czego 269 stron stanowi tekst zasadniczy. Bibliografia obejmuje ponad 90 pozycji, w tym m.in.: 27 pozycji z literatury przedmiotu zwartych lub ciągłych, ujętych w wykazie (w rzeczywistości jest ich około 30 – kilka pozycji z przypisów dolnych nie zostało uwzględnionych w spisie np. pozycje z przypisów 12, 25, 53); 17 dokumentów, strategii lub raportów; 14 aktów prawnych; 7 źródeł pierwotnych (danych pozyskanych przez Autora na potrzeby badania za pomocą ankiety badawczej, wywiadów itp.). W pracy zawarto 54 tabele, w których Autor przedstawił opracowane wyniki badań własnych.

2. Ocena merytoryczna pracy

Współpraca uczelni wyższych z przedsiębiorstwami jest ważnym elementem, który może przyczynić się do transferu wiedzy i wyników badań naukowych do praktyki gospodarczej, a w konsekwencji – do wzrostu innowacyjności gospodarek: lokalnej, regionalnej i krajowej. Inną korzyścią, na którą Doktorant zwraca szczególną uwagę w swej pracy, są możliwe efekty współpracy z przedsiębiorstwami, realizowane po stronie uczelni występującej w roli partnera w projektach badawczych. Jest to tematyka ważna z punktu widzenia rozwoju teorii, jak również walorów aplikacyjnych. Takie ujęcie problemu jest nietypowe, a zarazem ważne i ciekawe. Badana tematyka jest aktualna, nie do końca rozpoznana i niezbyt często podejmowana na gruncie ekonomii i finansów. Na tym tle wybór i sformułowanie tematu oraz problemu badawczego oceniam wysoko. Uważam, że Autor dokonał trafnego doboru; wybrany problem badawczy zasługuje na podjęcie badań w ramach przewodu doktorskiego.

Autor wyszczególnił w pracy sześć celów nadrzędnych: trzy cele poznawcze oraz trzy cele użyteczne. Cele poznawcze sformułowane w pracy to:

1. Identyfikacja wskaźników rozwoju uczelni
2. Ocena znaczenia wybranych projektów współpracy z przedsiębiorstwami dla rozwoju uczelni
3. Rozpoznanie barier i zagrożeń utrudniających współpracę uczelni ze sferą biznesu

Z kolei cele użyteczne zostały ujęte w sposób następujący:

1. Opracowanie mapy kluczowych obszarów współpracy B+R ze sferą biznesu z perspektywy rozwoju uczelni
2. Przedstawienie rekomendacji w zakresie kierunków i proponowanych, przyszłych form współpracy pomiędzy uczelniami i przedsiębiorstwami na terenie województwa śląskiego
3. Ocena rozwoju wybranych wydziałów uczelni województwa śląskiego w efekcie współpracy w sferze B+R, w odniesieniu do wyników osiągniętych przez analogiczne wydziały uczelni w aglomeracji krakowskiej.

Trzeci z celów użytecznych, jak zaznaczył Autor we wstępie, nie został osiągnięty z uwagi na „odmowę dostępu ze strony kluczowych jednostek organizacyjnych uczelni aglomeracji krakowskiej do danych finansowych projektów współpracy B+R, jak również bezpośrednich efektów działalności naukowej pracowników uczelni” (s. 6). Oceniam, że pozostałe cele, w wyniku przeprowadzonego procesu badawczego, zostały osiągnięte w stopniu znacznym. Sposób sformułowania celów pracy nie budzi zastrzeżeń.

Doktorant postawił hipotezę badawczą, która została zapisana następująco: „Realizacja projektów współpracy badawczej może przyczynić się nie tylko do transferu technologii do przedsiębiorstw, ale również do rozwoju uczelni.” W kontekście pracy zdanie to jest zrozumiałe, jednak dobrze byłoby doprecyzować, że współpraca będzie badana pomiędzy uczelniami wyższymi a przedsiębiorstwami. Poza tą uwagą, o charakterze dyskusyjnym, stwierdzam, że hipoteza (w kontekście celów nadrzędnych) została określona w sposób prawidłowy.

W pracy nie sformułowano celów szczegółowych lub pytań badawczych. Jednakże cele nadrzędne i hipoteza badawcza określają w sposób prawidłowy zaplanowany przebieg badań. Cele nadrzędne oraz hipoteza badawcza zostały sformułowane w sposób zrozumiały i pozostają ze sobą w logicznym związku, a przeprowadzone badania są im podporządkowane.

Odnosząc się do metod badawczych należy zauważyć, że Doktorant wymienił je we wstępie, a następnie charakteryzował w poszczególnych rozdziałach pracy. Są to (s. 6-7): studia literaturowe; analiza dokumentów; analiza informacji z raportów i sprawozdań oraz danych statystycznych; analiza wyników badań ankietowych i wywiadów, w tym wywiadów pogłębionych; studia przypadków. Ponadto Autor zastosował metodę statystyczną korelacji linowej R Pearsona (rozdział czwarty). Dobór metod badawczych oceniam jako właściwy, ich zastosowanie pozwoliło na pozyskanie i analizę danych, w tym danych pierwotnych, oraz formułowanie wniosków i rekomendacji na podstawie przeprowadzonych badań. Warto podkreślić, że zgromadzenie z różnych źródeł i analiza danych pierwotnych z pewnością wymagały od Doktoranta dużego zaangażowania oraz systematycznej, skrupulatnej pracy. Uzyskane wyniki dopełniają się i pozwalają na poprawne formułowanie wniosków.

Podstawowy okres badawczy przyjęty w rozprawie to lata 2009-2015 – takiego okresu dotyczą w większości przeprowadzone badania własne, chociaż nie wszystkie – częściowo analizy prowadzone są do 2020 lub 2021 roku lub w latach 2011-2020, zdarzają się także dane za 2005 r. (dane dotyczące wynalazków zarejestrowanych w Urzędzie Patentowym) lub za 2000 rok (porównanie liczby uczelni w województwie w latach 2000-2011). Autor nie wyjaśnia wprost, dlaczego przyjął taki zakres lat w poszczególnych częściach pracy. Podstawowy okres badawczy (2009-2015 – lata, których dotyczyły zgromadzone dane pierwotne) to lata przed reformy szkolnictwa wyższego, co powoduje pewne komplikacje w zakresie omawianych aktów prawnych, nazewnictwa oraz formułowania rekomendacji na lata kolejne, patrząc z perspektywy 2022 roku. W pracy w niewielkim stopniu uwzględniono zmiany, jakie zaszły w prawodawstwie i wytycznych strategicznych po 2015 roku, a analizy pewnych danych

prowadzone są do 2020 lub 2021 roku – w tym kontekście warto byłoby przedstawić zmiany legislacyjne oraz w zakresie zapisów strategicznych unijnych, krajowych i regionalnych, co ułatwiłoby również formułowanie rekomendacji na lata kolejne. Na tym tle zaletą jest jasność przekazu – Autor pisze w sposób zrozumiały i przejrzysty, syntetyzuje, umiejętnie wybiera najważniejsze aspekty, unika niepotrzebnych szczegółów.

Rozprawa doktorska ma charakter monograficzny, składa się z części teoretycznej, empirycznej oraz rekomendacji. Układ treści jest logiczny i podporządkowany celom nadrzędnym. W rozdziale pierwszym, zatytułowanym „Uczelnie jako partnerzy współpracy badawczo-rozwojowej”, Doktorant przedstawia uczelnie w roli uczestników współpracy B+R w ujęciu teoretycznym. Autor zaczyna od zdefiniowania pojęć podstawowych, m.in. projektu oraz projektu badawczo-rozwojowego. Wśród definicji projektu można było, obok definicji PRINCE2, dodać definicje według standardów Project Management Institute (PMBOK Guide), jak również metodyki cyklu życia projektu (PCM) rekomendowanej przez Komisję Europejską. Następnie Autor przechodzi do klasyfikacji instytucji sektora badań i rozwoju i ich zadań. Wymienia i definiuje instytucje wchodzące w skład sektora badawczo-rozwojowego w Polsce (w tym uczelnie wyższe), a dalej szczegółowo wskazuje zadania poszczególnych typów jednostek, wynikające z regulacji prawnych. W kolejnej części rozdziału charakteryzuje rolę uczelni jako partnerów współpracy dla przedsiębiorstw, odwołuje się m.in. do wybranej pozycji z literatury zagranicznej i na jej podstawie analizuje kanały transferu wiedzy – mogące być potencjalnymi obszarami powiązań pomiędzy uczelniami wyższymi a biznesem – prowadzącymi do pozytywnych efektów współpracy rozpatrywanych z punktu widzenia jednostek naukowych. Następnie Autor przedstawia ramy prawne współpracy badawczo-rozwojowej uczelni wyższych z przedsiębiorstwami w warunkach polskich. Odnosi się do regulacji i nazewnictwa obowiązujących w latach stanowiących podstawowy okres badawczy. Rozdział pierwszy kończy charakterystyka ram współpracy badawczo-rozwojowej uczelni z biznesem na tle strategii regionalnych, krajowych i Unii Europejskiej. Tu również Autor odnosi się przede wszystkim do lat 2009-2015, fragmentami pisze tak jakby te programy wciąż obowiązywały np. PO IG 2007-2013. Szkoda, że Autor nie odnosi się w tej części pracy, przynajmniej sygnałnie, do nowszych danych i kontynuacji omawianych dokumentów, np. kolejnych aktualizacji regionalnej strategii innowacji dla województwa śląskiego.

Podsumowując, rozdział pierwszy stanowi podstawę wyjaśniającą i systematyzującą pojęcia, zadania i relacje analizowane w kolejnych rozdziałach. Zostały one przedstawione w sposób klarowny i zrozumiały. Co ważne, na gruncie teoretycznym Autor identyfikuje rolę uczelni

wyższych jako partnerów do współpracy z przedsiębiorstwami. W części teoretycznej Autor bazuje w dużym stopniu na aktach prawnych, programach i strategiach, w mniejszym stopniu na literaturze przedmiotu. Szkoda, że nie wykorzystano w szerszym stopniu pozycji z literatury (zwartych i ciągłych, krajowych i zagranicznych) oraz że nie odniesiono się do regulacji prawnych i dokumentów strategicznych z lat kolejnych (po 2015, a w niektórych przypadkach – po 2013 roku).

W rozdziale drugim pt. „Projekty badawczo-rozwojowe uczelni i przedsiębiorstw woj. śląskiego jako obszary transferu technologii i nowatorskich rozwiązań”, Autor zajmuje się charakterystyką badanego województwa jako regionu akademickiego i obszaru współpracy badawczej. Na tym tle identyfikuje mocne strony i atuty uczelni, jako ośrodków badawczych i partnerów projektów B+R, a następnie przedstawia zasady i wyniki oceny parametrycznej jednostek naukowych opublikowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) w 2013 r. Dalej omawia bariery i zagrożenia związane z projektami współpracy i na tej podstawie dokonuje przeglądu metod analizy i oceny projektów współpracy B+R pomiędzy uczelniami wyższymi a przedsiębiorstwami. W ramach charakterystyki zasobów i potencjału naukowo-badawczego jednostek w województwie śląskim Autor identyfikuje i charakteryzuje ośrodki naukowe w regionie, skupiając się zgodnie z tematyką rozprawy, przede wszystkim na uczelniach wyższych; przedstawia potencjał kadrowy B+R w województwie na tle innych polskich regionów – tu analizuje zmiany w latach 2011-2020, co jest wyjściem poza podstawowy okres badawczy, jednocześnie z pominięciem dwóch pierwszych lat – w mojej opinii należało trzymać się okresu badawczego z jednoczesną sygnalizacją (w miarę dostępności danych) zmian zachodzących w latach kolejnych. Następnie Autor charakteryzuje nakłady finansowe na sferę B+R w regionie na tle kraju (uwzględniając sektor przedsiębiorstw, uczelni wyższych oraz rządowy), analizuje je porównując lata 2010, 2011 i 2012 do 2020 roku. Identyfikacja mocnych stron i atutów polskich uczelni wyższych (jako ośrodków badawczych i partnerów projektów B+R) została przeprowadzona dość ogólnie, jednak Autor wskazuje pewne mocne strony, w tym dziedziny działalności naukowej, będące atutami polskiej nauki. Wspomina także o znaczeniu nakładów przeznaczanych w Polsce na działalność B+R, jako ważnej determinanty osiągniętych efektów. Kolejny punkt 2.3 (w treści pracy błędnie oznaczony jako 2.2) dotyczący ocena parametrycznej jednostek naukowych przeprowadzonych przez MNiSW w 2013 roku w mojej opinii został przedstawiony zbyt obszernie, zawiera m.in. szczegółową charakterystykę procedur przyznawania punktów i nadawania jednostkom naukowym poszczególnych kategorii (zajmuje

19,5 strony). Ponadto, w moim odczuciu, jeśli wyniki oceny parametrycznej osiągnięte przez badane uczelnie i wydziały zostałyby przedstawione w formie tabelarycznej lub na wykresach, ułatwiłoby percepcję tych danych. Kolejny punkt, czyli bariery i zagrożenia związane ze współpracą z przedsiębiorstwami w formie projektów badawczych, rozpatrywane z punktu widzenia uczelni zostały omówione w sposób dokładny. Słusznie Doktorant oceniał osobno te kwestie dla uczelni publicznych i uczelni niepublicznych. Ważnym wnioskiem jest, że część uczelni przykładała zbyt małą wagę do prowadzenia ewaluacji projektów B+R pod kątem optymalnych rezultatów z punktu widzenia rozwoju jednostki naukowej. Punkt 2.5 „Metoda analizy i oceny projektów współpracy w sferze B+R”, kończący rozdział, zawiera szeroki przegląd możliwych metod i technik gromadzenia, analizy i wnioskowania na temat badanych zjawisk. Punkt ten w dużej części ma charakter teoretyczny i mógłby znaleźć się na początku rozdziału drugiego, przed charakterystyką potencjału naukowego województwa śląskiego.

Podsumowując, rozdział drugi stanowi, podobnie jak rozdział pierwszy, dobre wprowadzenie do dalszych badań i rekomendacji, jednakże dyskusyjne są lata – zmienność okresu badawczego, za które przeprowadzono poszczególne etapy analizy. Ponadto można było ten rozdział wzbogacić o wykresy i tabele, co ułatwiłoby percepcję i porównanie szczegółowo charakteryzowanych i analizowanych przez Autora licznych danych, przede wszystkim liczbowych. W rozdziale znajduje się tylko jedna tabela, zawierająca wykaz uczelni wyższych oraz szkół wyższych zawodowych w regionie – zamiast podawania w tej tabeli dokładnego adresu każdej z placówek można było podać jedynie miasto, a dodać np. liczbę studentów czy pracowników naukowych lub inne wybrane dane charakteryzujące daną placówkę. Mocne strony tego rozdziału to: klarowna, przejrzysta analiza oraz umiejętne wyłowienie najważniejszych aspektów i tendencji.

Rozdział trzeci pt. „Priorytetowe cele rozwoju uczelni województwa śląskiego” traktuje o wspomnianych celach zawartych w strategiach rozwoju szkół wyższych w regionie, ze szczególnym uwzględnieniem trzech wybranych: Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Politechniki Śląskiej i Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Autor analizuje te cele na tle założeń dokumentów strategicznych Unii Europejskiej, krajowych i regionalnych (Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”). Szkoda, że Doktorant nie odniósł się do Strategii Rozwoju Innowacji dla Województwa Śląskiego, o której pisał w punkcie 1.5, oraz do kolejnych aktualizacji tego dokumentu. Rozdział trzeci jest najkrótszy. Odniesienia do dokumentów strategicznych mogłyby być szersze, zwłaszcza tych regionalnych.

Ponadto warto było podsumować omówienie strategii rozwoju każdej z uczelni (pkt. 3.4.1-3.4.3) z punktu widzenia ich znaczenia dla realizacji projektów badawczych z biznesem (pojawia się to jedynie w 3.4.3 – przy strategii Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach). Zaletą rozdziału jest syntetyczne ujęcie problemu.

Rozdział czwarty jest zwięźleniem prowadzonych przez Doktoranta badań własnych. Zawiera on wyniki badań na podstawie danych pierwotnych oraz ich interpretację. Autor wskazuje w nim także rekomendacje w zakresie badanego zagadnienia. Doktorant analizuje w tym rozdziale wpływ projektów wdrażanych przez wybrane wydziały śląskich uczelni we współpracy z przedsiębiorstwami, na efekty związane z rozwojem uczelni w latach 2009-2015. Opiera się na wynikach badania ankietowego przeprowadzonego wśród pracowników naukowo-badawczych wyżej wymienionych wydziałów oraz na danych pozyskanych z odpowiedniego ministerstwa (czyli w tamtym czasie MNiSW) oraz z jednostek naukowych. Jak już podkreślałam, zebranie materiałów, jak wynika z opisu zawartego w pracy, nie było proste i wymagało dużego zaangażowania oraz skrupulatnej weryfikacji i porównania pozyskanych danych. Przeprowadzone badanie pozwoliło na pozytywną weryfikację postawionej na początku hipotezy badawczej. Jako punkt wyjścia Autor zaproponował wskaźniki aktywności naukowej, które będzie wykorzystywał do pomiaru rozwoju uczelni, uwzględniając „z jednej strony wizję rozwoju nauki nakreśloną przez strategie europejskie, krajowe i regionalne oraz kryteria parametryczne MNiSW, a z drugiej priorytety i rozwiązania, mające w pewnym stopniu indywidualny charakter, a zaproponowane w strategiach rozwoju poszczególnych uczelni”. Są one dobrane poprawnie, są to głównie wskaźniki ilościowe, ale podjęto także próbę pomiaru o charakterze jakościowym, np. poprzez uzyskanie odpowiedzi na pytanie, na ile (w jakim stopniu) współpraca z przedsiębiorstwami znalazła odzwierciedlenie w pracach awansowych czy w pracy dydaktycznej, tym samym dążąc do oceny efektywności i skuteczności realizowanych projektów B+R. Następnie Autor przedstawił szczegółowo źródła danych, z których korzystał. Jest to warte podkreślenia, gdyż ten element często jest opisywany w pracach naukowych dość ogólnie i zbyt pobieżnie, a są to ważne informacje z punktu widzenia weryfikacji poprawności przeprowadzonych badań. W kolejnych punktach 4.3 i 4.4 scharakteryzował działalność B+R badanych jednostek naukowych oraz udział projektów badawczych realizowanych we współpracy z biznesem. Punkty te są przygotowane dobrze, jedyna moja uwaga dotyczy możliwego wzbogacenia ich o formy graficzne i tabelaryczne. Dalsze punkty: 4.5 i 4.6 zawierają odpowiednio: analizę wpływu projektów współpracy B+R na efekty rozwoju uczelni w świetle ankiety badawczej oraz analizę współzależności pomiędzy

projektami współpracy B+R a efektami rozwoju uczelni na podstawie danych uzyskanych z MNiSW i jednostek naukowych. W tych częściach pracy opisy zostały wzbogacone licznymi tabelami, co ułatwia i pozwala na pełniejsze zapoznanie się z wynikami badań. Doktorant nie podaje liczby odpowiedzi, które uzyskał w badaniu ankietowym, ale pisze że było to 16% z 650 wysłanych zapytań, więc możemy wnioskować, że liczba odpowiedzi wyniosła 104. Z kolei ostatni podrozdział zawiera rekomendacje w zakresie obszarów, kierunków i form współpracy.

Rozdział czwarty oceniam jako wartościowy, pozwala on na pozytywną weryfikację hipotezy badawczej oraz ocenę efektów współpracy w badanych jednostkach naukowych. Dodatkowo, jak Autor słusznie zauważył, „stopień zależności pomiędzy realizacją współpracy B+R a rozwojem uczelni był zróżnicowany dla poszczególnych projektów, ze względu na: dziedzinę i dyscyplinę naukową badań, okres realizacji, wartość środków dofinansowania oraz jednostkę naukową, przez którą projekt był wdrażany”, co świadczy o jego świadomym podejściu do uzyskanych wyników. Zaletą są tabele wraz z odpowiednimi odniesieniami i opisami w tekście. W przypadku tabel 4 i 5 (właściwie 5 i 6, po uwzględnieniu tabeli z pkt. 2.1 jako tabela 1) wystąpiły niewielkie usterki przy opisie. W punkcie 4.6 można było dodać porównanie wyników badania uzyskanych na poszczególnych wydziałach (ich zbiorcze zestawienie). Rekomendacje zawierają istotne spostrzeżenia, można było jedynie bardziej szczegółowo podejść do proponowanych dalszych form współpracy oraz odnieść się szerzej do nowych regulacji unijnych, krajowych i regionalnych. Jako zaletę wskazuję, że Autor odniósł się w tym punkcie i w podsumowaniu pracy do zmian z lat 2021-2022 o charakterze geopolitycznym i w tym kontekście także rozpatrywał możliwe kierunki i obszary współpracy w badanym temacie.

Pracę kończy podsumowanie. Zawiera ono wnioski i główne rekomendacje, jasno wymienione i poparte wynikami badań. Autor wskazał również możliwy kierunek kontynuacji swoich badań.

3. Ocena strony formalnej pracy

Stronę formalną pracy oceniam dobrze. Praca posiada zwartą konstrukcję, rozdziały zostały uszeregowane w logicznej kolejności. Struktura pracy nie budzi większych zastrzeżeń. Jedynie nieco odbiegający od pozostałych (zbyt krótki) jest rozdział trzeci. W rozdziale trzecim, poza rozszerzeniem analizy regulacji unijnych, krajowych i regionalnych, proponowałabym punkty 3.1-3.3 połączyć w jeden punkt 3.1 pn. Cele rozwoju uczelni

w świetle dokumentów UE, krajowych i regionalnych, a obecne punkty 3.4.1-3.4.3, dotyczące strategii rozwoju poszczególnych badanych uczelni, potraktować jako punkty 3.2-3.4.

Przypisy oraz odwołania do nich zostały w większości zredagowane poprawnie, chociaż występują pewne usterki. Częściowo pojawia się niejednorodny stylu przypisów. Przypisy powinny być umiejscowione przed kropką kończącą zdanie, a nie po kropce. W niektórych miejscach jest: op. Cit., zamiast: op. cit. W niektórych przypisach Autor nie zastosował: Ibidem (np.: przypis 194, 257, 266-268, 270, 272-273). Przypis 143 jest niedokończony. Brakuje numeru strony np. w przypisie 306. Przypis 141 powinien być zdanie wyżej, a w tym zdaniu prawdopodobnie przypis 142 – tak wskazują lata, o których Autor pisze. Nie podano odpowiednich numerów dziennika ustaw w przypadku przywoływanych rozporządzeń MNiSW.

Styl pisania jest dobry. Natomiast występują pewne usterki interpunkcyjne, w szczególności zdarza się brak przecinków przed „a także”, „a”, „czyli”, „ale”. Występują nieliczne tzw. literówki.

W wykazie tabel, który zawiera 53 tabele nie uwzględniono tabeli z punktu 2.1. Pod tabelami w rozdziale czwartym można było podać źródło: opracowanie własne na podstawie (odpowiednio do źródła danych: wyników badania ankietowego, danych pozyskanych z... itp.).

4. Ocena syntetyczna pracy

Recenzowana praca jest zgodna z tematem, podporządkowana celom oraz hipotezie badawczej, poziom merytoryczny jest dobry, spełniający wymagania stawiane pracom na stopień naukowy doktora. Praca napisana jest płynnie, językiem fachowym, bez tzw. skrótów myślowych czy zawiłych konstrukcji językowych. Autor w sposób prawidłowy posługuje się terminologią z dziedziny nauk społecznych. Praca jest starannie sformatowana, występują stosunkowo nieliczne usterki formalne i techniczne.

Jeśli chodzi o umiejętność dobrania i zastosowania metod i technik, a następnie interpretacji wyników, to oceniam je dobrze. Źródła literaturowe zostały prawidłowo dobrane, chociaż można było poszerzyć literaturę przedmiotu. Doktorant w sposób poprawny zweryfikował hipotezę główną. W mojej opinii można było zestawzić wyniki uzyskane w poszczególnych badanych jednostkach, opisane w rozdziale czwartym, w formie szerszego porównania,

co stanowiłoby dodatkową wartość dodaną pracy. Zaletą pracy jest jej wartość poznawcza i aplikacyjna (użyteczna).

Przedstawione w recenzji uwagi mają charakter polemiczny i nie obniżają mojej pozytywnej oceny wartości merytorycznej pracy. Mogą one stanowić wskazówki dla doskonalenia warsztatu naukowego oraz ewentualnej korekty w przypadku decyzji o publikacji pracy w formie monografii. Badania mogą być także przydatne do prowadzenia dalszych pogłębionych analiz np. porównawczych pomiędzy województwami.

5. Konkluzje

Recenzowana praca jest oryginalnym opracowaniem naukowym i zawiera propozycję narzędzia badawczego wraz z jego właściwym zastosowaniem w badaniach własnych. Analiza podstaw teoretycznych oraz danych pierwotnych i wtórnych zamieszczona w pracy dowodzi pogłębionej ogólnej wiedzy Doktoranta w zakresie nauk społecznych, w dyscyplinie ekonomia i finanse, a także umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Podsumowując, rozprawa doktorska Pana mgr. Tomasza Ochwata pt. „Współpraca badawcza z przedsiębiorstwami a rozwój uczelni w województwie śląskim” spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim na stopień doktora nauk w dyscyplinie ekonomia i finanse (art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki; Dz. U. Nr 65 poz. 595 z późn. zm.), zatem wnioskuję o przyjęcie rozprawy doktorskiej i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Wrocław, kwiecień 2023 r.

